

CONCLUSIES VAN HET VOORZITTERSCHAP

EUROPESE RAAD VAN THESSALONIKI

19 EN 20 JUNI 2003

1. De Europese Raad is op 19 en 20 juni 2003 te Thessaloniki bijeengekomen. Vóór de bijeenkomst gaf de voorzitter van het Europees Parlement, de heer Pat Cox, een uiteenzetting, die werd gevolgd door een gedachtewisseling over de voornaamste aangelegenheden.

I. CONVENTIE/IGC

2. De Europese Raad verwelkomt het door de voorzitter van de Conventie, de heer Valéry Giscard d'Estaing, gepresenteerde ontwerp voor een constitutioneel verdrag. Dit is een historische stap in een proces dat de doelstellingen van de Europese integratie naderbij moet brengen, te weten:

- onze Unie dichterbij haar burgers brengen;
- het democratisch karakter van onze Unie versterken;
- het besluitvormingsvermogen van onze Unie, met name na de uitbreiding, faciliteren;
- onze Unie beter in staat stellen om in het internationale stelsel coherent en met vereende krachten op te treden, en
- effectief de confrontatie aan te gaan met de uitdagingen die resulteren uit mondialisering en onderlinge afhankelijkheid.

3. De Europese Raad is de voorzitter van de Conventie, Valéry Giscard d'Estaing, de vice-voorzitters, Jean-Luc Dehaene en Giuliano Amato, en de leden en plaatsvervangende leden van de Conventie erkentelijk voor het werk dat zij hebben verricht. De Conventie heeft haar nut bewezen als forum voor een democratische dialoog tussen vertegenwoordigers van regeringen, nationale parlementen, het Europees Parlement, de Europese Commissie en de burgermaatschappij.

4. De Europese Raad is van oordeel dat met de presentatie van het ontwerp voor een constitutioneel verdrag, zoals hij het heeft ontvangen, de taken van de Conventie zoals omschreven in Laken zijn voltooid en dat derhalve het werk van de Conventie ten einde is. Dit neemt niet weg dat de redactie van deel III nog enige zuiver technische werkzaamheden vereist, die uiterlijk op 15 juli afgerond moeten zijn.

5. De Europese Raad heeft besloten dat de tekst van het ontwerp voor een constitutioneel verdrag een goede basis is voor de start van de Intergouvernementele Conferentie. Hij verzoekt het toekomstige Italiaanse voorzitterschap tijdens de Raadszitting in juli de in artikel 48 van het Verdrag neergelegde procedure in te leiden zodat deze Conferentie in oktober 2003 kan worden bijeengeroepen. De Conferentie moet zo spoedig mogelijk en op tijd om vóór de verkiezingen van het Europees Parlement in juni 2004 aan het constitutioneel verdrag bij de Europese burgers de nodige bekendheid te kunnen geven, haar werkzaamheden voltooien en het constitutioneel verdrag goedkeuren. De toetredende landen zullen ten volle en op voet van gelijkheid met de huidige lidstaten aan de Intergouvernementele Conferentie deelnemen. Het constitutioneel verdrag zal zo spoedig mogelijk na 1 mei 2004 door de lidstaten van de uitgebreide Unie worden ondertekend.

6. De Intergouvernementele Conferentie zal worden gehouden door de staatshoofden en regeringsleiders, bijgestaan door de leden van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen. De vertegenwoordiger van de Commissie zal deelnemen aan de Conferentie. Het secretariaat-generaal van de Raad zal de secretariële ondersteuning van de Conferentie verzorgen. Het Europees Parlement zal nauw bij de werkzaamheden van de Conferentie worden betrokken.

7. De drie kandidaat-lidstaten - Bulgarije en Roemenië, waarmee momenteel toetredings-onderhandelingen worden gevoerd, en Turkije - zullen als waarnemers deelnemen aan alle vergaderingen van de Conferentie.

II. IMMIGRATIE, GRENZEN EN ASIEL

8. De Europese Raad van Sevilla heeft benadrukt dat de uitvoering van het in Tampere goedgekeurde programma, met name wat betreft vraagstukken in verband met de ontwikkeling van een gemeenschappelijk Europees beleid inzake asiel en migratie, in alle opzichten bespoedigd moet worden.

9. Gezien de politieke topprioriteit die aan migratie wordt toegekend, bestaat er een uitgesproken behoefte aan een sterker gestructureerd EU-beleid dat het gehele spectrum van betrekkingen met derde landen zal bestrijken, met inbegrip van de snelle sluiting van overname-overeenkomsten met belangrijke derde landen van oorsprong en de bevordering van verdere samenwerking met deze landen, die moet worden beschouwd als een tweerichtingsproces om illegale migratie te bestrijden en legale migratiekanalen onder specifieke voorwaarden te onderzoeken. In dit verband moet ook de soepele integratie van legale migranten in de EU-samenlevingen verder worden bestudeerd en bevorderd. Voorts dienen de financiële middelen die ons voor de komende periode 2004-2006 ter beschikking staan, zorgvuldig te worden heroverwogen, en rekening houdend met het algemene kader en de noodzaak van begrotingsdiscipline moet deze politieke prioriteit van de Gemeenschap tot uitdrukking komen in de financiële vooruitzichten voor de periode na 2006.
10. De Europese Raad is tot de volgende conclusies gekomen met betrekking tot:

De ontwikkeling van een gemeenschappelijk beleid inzake illegale immigratie, buitengrenzen, de terugkeer van illegale immigranten en samenwerking met derde landen

Visa

11. Onder verwijzing naar de Raadsconclusies van 5 juni 2003 betreffende de ontwikkeling van het visuminformatiesysteem (VIS), acht de Europese Raad het noodzakelijk om in aansluiting op de haalbaarheidsstudie van de Commissie over het VIS en ter verwezenlijking van de opties die de voorkeur genieten, zo spoedig mogelijk richtsnoeren vast te stellen met betrekking tot het tijdschema voor de ontwikkeling van het systeem, de juiste rechtsgrondslag voor de invoering van het systeem en het reserveren van de nodige financiële middelen, waarbij de financiële vooruitzichten in acht moeten worden genomen. Binnen dit kader is in de EU een coherente aanpak nodig inzake biometrische identificatiemiddelen of biometrische gegevens, om te komen tot geharmoniseerde oplossingen voor documenten ten behoeve van onderdanen van derde landen, paspoorten voor EU-burgers, en voor informatiesystemen (VIS en SIS II). De Europese Raad verzoekt de Commissie de passende voorstellen voor te bereiden, in de eerste plaats op visumgebied, met volledige inachtneming van het beoogde tijdschema voor de invoering van het Schengeninformatiesysteem van de tweede generatie (SIS II).

Beheer van de buitengrenzen

12. Er rekening mee houdend dat het in het gemeenschappelijk belang van alle EU-lidstaten is een doeltreffender beheer van de buitengrenzen van de EU-lidstaten tot stand te brengen, en voorts rekening houdend met de bereikte resultaten bij de uitvoering van de diverse operationele programma's, proefprojecten, risicoanalyses, opleiding van grenspersoneel enz., alsook met de conclusies die moeten worden getrokken uit de studie die de Commissie op verzoek van de Raad heeft uitgevoerd in verband met het complexe en gevoelige vraagstuk van de controles aan de zee grenzen, benadrukt de Europese Raad dat het belangrijk is dat de continuïteit en de samenhang van het communautaire optreden op dit gebied worden gewaarborgd door prioriteiten te bepalen en meer structuur aan te brengen in het kader en de methodes.
13. De Europese Raad erkent de vooruitgang die is geboekt doordat de operationele tak van het SCIFA thans volledig actief is, zoals verlangd in de conclusies van Sevilla, en met name doordat de gemeenschappelijke instantie van buitengrenskundigen werd belast met de operationele uitvoering en coördinatie van de maatregelen die zijn vervat in het plan voor het beheer van de buitengrenzen, dat de coördinatie en de monitoring van "centra" en operationele activiteiten alsmede de voorbereiding van strategische beslissingen omvat, met het oog op een doeltreffender en sterker geïntegreerd beheer van de buitengrenzen van de EU-lidstaten. Zoals is vermeld in de daartoe door de Raad op 5 juni 2003 aangenomen conclusies, zullen de voorbereiding en de follow-up van de gemeenschappelijke instantie verzorgd worden door het secretariaat-generaal van de Raad, dat hiervoor in de beginfase kan worden bijgestaan door gedetacheerde deskundigen van de lidstaten.
14. De Europese Raad verzoekt de Commissie om, voortbouwend op de ervaring die is opgedaan bij de activiteiten van de gemeenschappelijke instantie, tijdig na te gaan of nieuwe institutionele mechanismen – met inbegrip van een eventuele operationele structuur van de Gemeenschap – moeten worden ingesteld teneinde de operationele samenwerking bij het beheer van de buitengrenzen te versterken.
15. De Europese Raad benadrukt dat er vaart moet worden gezet achter de werkzaamheden om zo spoedig mogelijk en vóór eind 2003 te komen tot de aanneming van het passende rechtsinstrument waarmee het netwerk van immigratieverbindingfunctionarissen (ILO) in derde landen formeel wordt opgericht.

16. De Europese Raad verzoekt de Commissie zo spoedig mogelijk voorstellen te doen voor de herziening van het Gemeenschappelijk Handboek, waarbij de aandacht ook moet uitgaan naar het afstempelen van reisdocumenten van onderdanen van derde landen.

Terugkeer van illegale immigranten

17. De uitvoering van een gemeenschappelijk beleid inzake de terugkeer van illegaal in een lidstaat verblijvende personen is de verantwoordelijkheid van de lidstaten. Er kan echter een grotere doeltreffendheid worden bereikt door de bestaande samenwerking te intensiveren en hiervoor mechanismen in te stellen, waaronder een financiële component.
18. De Europese Raad verzoekt de Commissie om zich in dit verband te buigen over alle aspecten die verbonden zijn aan de totstandbrenging van een afzonderlijk communautair instrument ter ondersteuning van met name de prioriteiten van het door de Raad goedgekeurde actieprogramma inzake terugkeer, en hierover uiterlijk eind 2003 verslag uit te brengen.

Partnerschap met derde landen

19. In het kader van de integratie van migratievraagstukken in de betrekkingen van onze Unie met derde landen, bevestigt de Europese Raad dat de EU-dialoog en -acties met derde landen op migratiegebied deel moeten uitmaken van een brede, geïntegreerde, gedifferentieerde en evenwichtige aanpak die rekening houdt met de bestaande situatie in de verschillende regio's en in elk afzonderlijk partnerland. De Europese Raad erkent in dit verband dat het belangrijk is dat een evaluatiemechanisme wordt ontwikkeld om toezicht uit te oefenen op de betrekkingen met derde landen die niet samenwerken met de EU bij de bestrijding van illegale immigratie, en acht de volgende punten van kapitaal belang:
- deelname aan de internationale instrumenten dienaangaande (bijvoorbeeld verdragen inzake mensenrechten, het Verdrag van Genève van 28 juli 1951 betreffende de status van vluchtelingen, zoals gewijzigd bij het Protocol van New York van 31 januari 1967 enz.),

- samenwerking van derde landen bij de overname/terugkeer van hun onderdanen en van onderdanen van derde landen,
  - inspanningen op het gebied van de grenscontrole en het onderscheppen van illegale immigranten,
  - bestrijding van de mensenhandel, mede door het nemen van wetgevings- en andere maatregelen,
  - samenwerking inzake visumbeleid en mogelijke aanpassing van hun visumstelsels,
  - totstandbrenging van asielsystemen, met een bijzondere verwijzing naar de toegang tot daadwerkelijke bescherming, en
  - inspanningen wat betreft het verstrekken van nieuwe documenten aan hun onderdanen.
20. Bij de bovengenoemde evaluatie zal de Raad gebruik maken van de informatie die door het netwerk van ILO's moet worden verstrekt over alle bovengenoemde punten die onder hun bevoegdheden vallen, alsmede van versterkte en efficiëntere consulaire samenwerking tussen de lidstaten en derde landen.
21. De Europese Raad verzoekt de Commissie jaarlijks verslag uit te brengen over de resultaten van de bovengenoemde monitoring inzake samenwerking met derde landen, en de voorstellen of aanbevelingen te doen die zij passend acht.

Communautaire financiële middelen en lastenverdelingsmechanisme

22. Nu tussen de lidstaten wederzijds vertrouwen is gegroeid met betrekking tot de bevordering van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, die één van de hoofddoelstellingen van de Unie is, benadrukt de Europese Raad dat het solidariteitsbeginsel moet worden geconsolideerd en dat het concreter moet worden ingevuld, met name door versterkte operationele samenwerking. De Europese Raad is van mening dat deze politieke prioriteit van de Gemeenschap tot uitdrukking moet komen in de financiële vooruitzichten voor de periode na 2006, waarbij rekening dient te worden gehouden met het algemene kader en de vereiste begrotingsdiscipline.

23. Intussen verzoekt de Europese Raad de Commissie om, met inachtneming van de beginselen die het gebruik van de begroting bepalen, na te gaan of middelen uit rubriek 3 van de financiële vooruitzichten kunnen worden aangewend - met inachtneming van de noodzaak om passende marges onder het maximumbedrag van deze rubriek te handhaven - om in de periode 2004-2006 de meest dringende structurele noden op dit gebied te lenigen en om tot een ruimere definitie van solidariteit te komen, waar onder andere, zoals in de mededeling van de Commissie wordt aangestipt, ook de communautaire steun bij het beheer van de buitengrenzen onder zou vallen, alsmede de uitvoering van het actieprogramma inzake terugkeer en de ontwikkeling van het visuminformatiesysteem (VIS). In dit verband neemt de Europese Raad akte van de desbetreffende analyse van de Commissie en van het feit dat de behoeften worden geraamd op EUR 140 miljoen.

Asiel

24. De Europese Raad heeft herhaald vastbesloten te zijn een gemeenschappelijk Europees asielsysteem tot stand te brengen, waartoe de Europese Raad tijdens de bijeenkomst in Tampere in oktober 1999 een oproep heeft gedaan, die door de Europese Raad in juni 2002 in Sevilla is verduidelijkt. In dit verband is het van essentieel belang dat de Raad ervoor zorgt dat de nog in behandeling zijnde basiswetgeving vóór eind 2003 wordt aangenomen; het gaat om het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende minimumnormen voor de erkenning en de status van onderdanen van derde landen en staatlozen als vluchtelingen of als personen die anderszins internationale bescherming behoeven, en om het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende minimumnormen voor de procedures in de lidstaten voor de toekenning of intrekking van de vluchtelingenstatus.
25. De Europese Raad bevestigt andermaal het belangrijk te vinden dat er in de EU een doeltreffender asielsysteem komt, met behulp waarvan, in het kader van bredere migratiebewegingen, snel kan worden vastgesteld welke personen bescherming nodig hebben, en dat passende EU-programma's worden ontwikkeld.

26. De Europese Raad neemt nota van de Commissiemededeling, waarin met name wordt ingegaan op toegankelijker, rechtvaardiger en beter beheerde asielstelsels, en hij verzoekt de Commissie alle parameters te onderzoeken om te zorgen voor een beter gereguleerde en beheerde inreis in de EU van personen die internationale bescherming behoeven, en methoden en middelen te onderzoeken om de beschermingscapaciteit van de regio's van oorsprong op te voeren, zulks met het oog op een vóór juni 2004 aan de Raad voor te leggen compleet verslag waarin maatregelen worden voorgesteld en ook ingegaan wordt op de juridische implicaties. Als onderdeel van dit proces neemt de Europese Raad er nota van dat een aantal lidstaten voornemens is om samen met de UNHCR na te gaan hoe vluchtelingen een betere bescherming kan worden geboden in hun regio van oorsprong. Dit zal gebeuren in volledig partnerschap met de betrokken landen op basis van aanbevelingen van de UNHCR.
27. De Europese Raad verzoekt de Raad en de Commissie, vóór eind 2003 te bezien hoe de asielprocedures verder versterkt kunnen worden om ze doeltreffender te maken en op die manier de verwerking van aanvragen die niet in verband staan met internationale bescherming, zoveel mogelijk te versnellen.

De ontwikkeling van een beleid op het niveau van de Europese Unie voor de integratie van derdelanders die legaal op het grondgebied van de Europese Unie verblijven

28. De Europese Raad acht het noodzakelijk een alomvattend multidimensionaal beleid tot stand te brengen voor de integratie van derdelanders die legaal op het grondgebied van de Unie verblijven en die overeenkomstig en ter uitvoering van de conclusies van de Europese Raad van Tampere rechten en verplichtingen dienen te krijgen die vergelijkbaar zijn met die van de EU-burgers.
- Aangezien een succesvolle integratie bijdraagt tot sociale cohesie en economische welvaart, dient een dergelijk beleid elementen te omvatten zoals werkgelegenheid, economische participatie, onderwijs en het leren van talen, gezondheid en sociale dienstverlening, huisvesting en stedelijke aangelegenheden, alsook cultuur en de deelname aan het sociale leven. In dit verband juicht de Europese Raad het feit toe dat overeenstemming is bereikt over de richtlijnen inzake gezinshereniging en de status van langdurig ingezetene, die essentiële instrumenten zijn voor de integratie van derdelanders.

29. Het integratiebeleid van de EU moet inspelen op de nieuwe demografische en economische uitdagingen waarvoor de EU zich momenteel geplaatst ziet, met inachtneming van de bijzondere kenmerken van de verschillende doelgroepen van derdelanders, zoals vrouwen, kinderen en bejaarden, vluchtelingen en personen die internationale bescherming genieten, met name ten aanzien van de duur, het permanente en stabiele karakter van hun verblijf.
30. In reactie op deze uitdagingen benadrukt de Europese Raad dat moet worden gezocht naar legale middelen voor derdelanders om naar de Unie te migreren, met inachtneming van de opvangcapaciteit van de lidstaten, binnen het kader van een versterkte samenwerking met de landen van oorsprong die voor beide partijen voordelig zal blijken te zijn.
31. Integratiebeleid dient begrepen te worden als een ononderbroken tweerichtingsproces dat gebaseerd is op wederzijdse rechten en bijbehorende plichten van, enerzijds, wettelijk ingezetenen die staatsburgers zijn van een derde land, en het gastland anderzijds. Hoewel de formulering en uitvoering van dit beleid in de eerste plaats een zaak van de lidstaten blijft, dient het wel te worden ontwikkeld binnen een samenhangend kader van de Europese Unie, waarbij rekening dient te worden gehouden met de juridische, politieke, economische, sociale en culturele verscheidenheid van de lidstaten. Om de ontwikkeling van zo'n kader te bespoedigen, moet worden overwogen om gemeenschappelijke basisbeginselen vast te stellen.
32. Omdat de integratie van wettelijk ingezetenen die staatsburgers zijn van een derde land een complex proces is dat vraagt om de uitwisseling van ervaringen, benadrukt de Europese Raad hoe belangrijk het is dat samenwerking en informatie-uitwisseling zich ontwikkelen binnen het kader van de onlangs ingestelde groep van nationale contactpunten voor integratie, vooral ter versterking van de coördinatie van het relevante beleid op nationaal en Europees niveau.
33. In dat verband verzoekt de Europese Raad de Commissie om een jaarverslag over migratie en integratie in Europa te presenteren, waarin voor de hele EU de migratiegegevens en het beleid en de praktijken met betrekking tot immigratie en integratie in kaart worden gebracht. Dit verslag, dat een zorgvuldige en objectieve analyse dient te bevatten van de bovengenoemde kwesties, zal helpen bij de ontwikkeling en bevordering van beleidsinitiatieven voor een doeltreffender beheer van de migratie in Europa.

34. Daarbij verwelkomt de Europese Raad, rekening houdend met het belang van toezicht op en analyse van het multidimensionale migratiefenomeen, de instelling van een Europees netwerk voor migratie; de Europese Raad zal tevens bezien of het mogelijk is om in de toekomst een permanente structuur op te zetten.
35. Het welslagen van een dergelijk integratiebeleid hangt af van de daadwerkelijke betrokkenheid van alle mogelijke actoren. De bevoegde organisaties van de Europese Unie, de nationale plaatselijke autoriteiten, vakbonden, werkgeversorganisaties, niet-gouvernementele organisaties, migrantenorganisaties, en organisaties met culturele, sociale en sportieve oogmerken moeten worden aangemoedigd tot deelname aan de gemeenschappelijke inspanning op zowel EU- als nationaal niveau. Wij zijn in dit verband ingenomen met de eerste top van de Europese Diaspora, die tegelijk met onze Europese Raad in Thessaloniki plaatsvindt.

III. UITBREIDING

36. Na de ondertekening van het Toetredingsverdrag op 16 april 2003 in Athene, waar we hebben verklaard dat "de toetreding een nieuwe verbintenis is tussen onze burgers en niet louter een verdrag tussen staten", geven de resultaten van de referenda in Malta, Slovenië, Hongarije, Litouwen, Slowakije, Polen en Tsjechië een extra stimulans aan het bekrachtigingsproces. Dat proces moet tijdig worden afgerond, willen de tien nieuwe lidstaten op 1 mei 2004 tot de Unie kunnen toetreden. De tien toetredende staten worden aangemoedigd om de komende maanden hun inspanningen voort te zetten, zodat zij volledig voorbereid zijn om bij hun toetreding de verplichtingen van het lidmaatschap op zich te kunnen nemen. Dit omvat mede de noodzakelijke vertaling van het communautair acquis. Om de toetreding tot een succes te maken, is het toezicht op deze voorbereidingen op basis van periodieke Commissieverslagen, geïntensiveerd.

37. Bulgarije en Roemenië maken deel uit van hetzelfde inclusief en onomkeerbaar uitbreidingsproces. In vervolg op de conclusies van de Europese Raad van Kopenhagen en afhankelijk van verdere vooruitgang bij het voldoen aan de criteria voor lidmaatschap, is het de bedoeling dat Bulgarije en Roemenië in 2007 als lidstaten kunnen toetreden. Hiertoe zullen de onderhandelingen in hetzelfde tempo, op dezelfde basis en volgens dezelfde beginselen worden voortgezet als in het geval van de tien toetredende landen, die stuk voor stuk op hun eigen merites zijn beoordeeld. Voortbouwend op de belangrijke vooruitgang die is geboekt, steunt de Unie Bulgarije en Roemenië in hun inspanningen om de onderhandelingen in 2004 af te sluiten en verzoekt zij hun het tempo van hun praktische voorbereidingen op te voeren. Besprekingen over of een akkoord inzake toekomstige beleidshervormingen, of de nieuwe financiële vooruitzichten, zullen de voortzetting en afsluiting van de toetredingsonderhandelingen niet in de weg staan en zullen evenmin worden beïnvloed door het resultaat van die onderhandelingen. In december 2003 zal de Europese Raad de gemaakte vorderingen beoordelen op grond van de periodieke verslagen van de Commissie en de strategienota, om het kader te kunnen vastleggen voor de afsluiting van de toetredingsonderhandelingen.
38. De Europese Raad is ingenomen met het feit dat de Turkse regering toegezegd heeft het hervormingsproces voort te zetten, en met name het resterende wetgevingswerk uiterlijk eind 2003 af te ronden; de Europese Raad steunt de inspanningen die het land zich thans getroost om te voldoen aan de politieke criteria van Kopenhagen voor de aanknoping van toetredingsonderhandelingen met de Unie. Hoewel er sprake is van vooruitgang, blijven op dit gebied nog belangrijke inspanningen noodzakelijk. Teneinde Turkije te helpen deze doelstelling te bereiken, heeft de Raad onlangs een herzien toetredingspartnerschap aangenomen, waarin de prioriteiten worden uiteengezet die Turkije in acht dient te nemen, ondersteund door een in belangrijke mate verhoogde financiële pretoetredingssteun. Overeenkomstig de conclusies van Helsinki zal de realisering van deze prioriteiten Turkije helpen op weg naar het EU-lidmaatschap. Het toetredingspartnerschap vormt de hoeksteen van de betrekkingen tussen de EU en Turkije, met name met het oog op het besluit dat in december 2004 door de Europese Raad moet worden genomen.

IV. CYPRUS

39. De toetreding van Cyprus tot onze Unie creëert reeds nu gunstige voorwaarden waaronder de twee gemeenschappen kunnen komen tot de verwezenlijking van een alomvattende regeling van de kwestie Cyprus. In dit verband staat onze Unie volledig achter de voortzetting van de bemiddelingsopdracht van de secretaris-generaal van de VN overeenkomstig de desbetreffende resoluties van de VN-Veiligheidsraad, met inbegrip van Resolutie 1475/2003. De recente versoepeling van de beperkingen in de contacten en de communicatie tussen de Griekse en de Turkse Cyprioten heeft een positief effect gehad en heeft aangetoond dat beide gemeenschappen op een herenigd eiland binnen de Unie kunnen samenleven. Onze Unie beschouwt dit echter niet als een vervanging van een alomvattende regeling. Derhalve dringt de Europese Raad er bij alle betrokken partijen, en met name bij Turkije en de Turks-Cypriotische leiding, op aan alle steun te verlenen aan de inspanningen van de secretaris-generaal van de VN, en verzoekt hij hun de besprekingen op grond van zijn voorstellen op korte termijn te hervatten. Hiertoe zal de Europese Unie verder meewerken aan een eerlijke, haalbare en functionele regeling van de kwestie Cyprus, in lijn met de relevante resoluties van de Veiligheidsraad. Onze Unie herinnert eraan dat zij bereid is ruimte te scheppen voor een regeling die spoort met de beginselen waarop de EU is gegrondvest. De Europese Raad is in dit verband ingenomen met de bereidheid van de Commissie om behulpzaam te zijn bij het vinden van een spoedige oplossing binnen het kader van het acquis. Hij is ook ingenomen met de mededeling van de Commissie over de bevordering van de economische ontwikkeling in het noordelijke deel van Cyprus en ziet uit naar de uitvoering van deze maatregelen, zulks overeenkomstig de conclusies van de Europese Raad van Kopenhagen en in overleg met de regering van Cyprus.

V. WESTELIJKE BALKAN

40. Onder verwijzing naar zijn conclusies van Kopenhagen (december 2002) en Brussel (maart 2003) heeft de Europese Raad herhaald dat hij zijn volledige en daadwerkelijke steun wil verlenen aan het Europese perspectief van de landen van de Westelijke Balkan, die integraal deel zullen gaan uitmaken van de Europese Unie zodra zij voldoen aan de vastgestelde criteria.

41. Hij onderschreef de conclusies van de Raad van 16 juni 2003 over de Westelijke Balkan, met inbegrip van de bijlage "*De agenda van Thessaloniki voor de Westelijke Balkan: op weg naar Europese integratie*", die ten doel heeft de bevoorrechte betrekkingen tussen de EU en de Westelijke Balkan verder te versterken, mede op basis van de ervaring met de uitbreiding. Het aldus verrijkte stabilisatie- en associatieproces van de Unie zal het kader blijven voor de Europese koers van de landen van de Westelijke Balkan tot aan hun toekomstige toetreding.
42. De Europese Raad ziet met belangstelling uit naar de top EU-Westelijke Balkan op 21 juni 2003, die de twee partijen een belangrijke kans biedt om de verwezenlijking van hun gemeenschappelijke doelstellingen dichterbij te brengen. De *verklaring* die tijdens deze top zal worden aangenomen, dient samen met de *agenda van Thessaloniki* een solide basis te bieden om de hervormingsinspanningen van de landen van de Westelijke Balkan in een richting te sturen die hen dichterbij de Unie brengt, en tegelijk een uiting te zijn van de brede steun van de EU voor hun inspanningen.
43. De Europese Raad onderschreef voorts de Raadsconclusies over de jaarlijkse evaluatie (2003) van het stabilisatie- en associatieproces.

VI. HET GROTERE EUROPESE NABUURSCHAP

44. Door uitbreiding worden de grenzen van onze Europese Unie verlegd en komen wij dichterbij nieuwe burenen. In Athene hebben wij verklaard dat wij ook vastbesloten zijn de samenwerking met onze burenen verder uit te bouwen en de toekomst van deze gemeenschap van waarden te delen met anderen, elders in de wereld. Hun stabiliteit en welvaart is onlosmakelijk verbonden met de onze. Teneinde onze gedeelde waarden te versterken en onze gemeenschappelijke belangen te behartigen, zijn wij doende nieuw beleid te ontwikkelen ten aanzien van een groter Europa, ons nieuwe nabuurschap. De Europese Raad heeft in Kopenhagen bevestigd dat hij groot belang hecht aan deze beleidsinitiatieven. De vergaderingen met de betrokken partners die sindsdien hebben plaatsgevonden in het kader van de Europese conferentie in Athene op 17 april 2003 en de tussentijdse Europees-mediterrane ministeriële bijeenkomst op Kreta van 26-27 mei 2003 hebben de ontwikkeling van die beleidsinitiatieven een nieuw elan gegeven. In die geest onderschrijft de Europese Raad de conclusies van de RAZEB van 16 juni 2003 en ziet hij uit naar het werk dat door de Raad en de Commissie zal worden verricht om de verschillende elementen van die beleidsinitiatieven tot een geheel te smeden.

VII. FOLLOW-UP VAN DE VOORJAARSBIJEENKOMST VAN DE EUROPESE RAAD VAN 2003

Globale richtsnoeren voor het economisch beleid en werkgelegenheidsrichtsnoeren

45. De Europese Raad vestigt met name de nadruk op de voornaamste beleidsprioriteiten die ten grondslag liggen aan de globale richtsnoeren voor het economisch beleid en de herziene richtsnoeren voor de werkgelegenheid:
- optimale economische voorwaarden creëren ter bevordering van groei, ten eerste door een op stabiliteit gericht macro-economisch kader te scheppen dat een platform kan bieden voor de versterking van de binnenlandse vraag en het scheppen van banen, en ten tweede door meer concurrentie en een grotere dynamiek na te streven door middel van investeringen in menselijk en fysiek kapitaal en O&O, door een verbetering van de toepassing van technologie en de benutting van onderzoek in alle sectoren van de economie, door middel van volledig geïntegreerde financiële markten in de EU, alsmede door bevordering van ondernemerschap en verbetering van de randvoorwaarden voor het bedrijfsleven,
  - hervormingen tot stand brengen om meer en betere banen te scheppen ter bevordering van volledige werkgelegenheid, die de arbeidsmarkten efficiënter, inclusiever en aanpasbaarder maken, belasting- en uitkeringsstelsels aanpassen om werken lonend te maken, de arbeidsmarktparticipatie verhogen overeenkomstig de doelstellingen van Lissabon, een nieuw evenwicht bevorderen tussen flexibiliteit en werkzekerheid, de arbeidsmobiliteit stimuleren en vaardigheden verbeteren en op peil houden die leiden tot een hogere productiviteit en kwalitatief betere banen, en
  - de overheidsfinanciën houdbaarder maken met name door de overheidsschuldquote verder te verlagen en de pensioenstelsels en de stelsels voor de gezondheidszorg nú te hervormen, nu de demografische situatie ons nog tijd laat, en er aldus voor te zorgen dat de komende generaties niet met een loodzware last worden opgezadeld, en door de arbeidsdeelname te verhogen.

46. De Europese Raad hecht derhalve zijn goedkeuring aan het ontwerp van de globale richtsnoeren voor het economisch beleid en aan de ontwerp-werkgelegenheidsrichtsnoeren. Beide reeksen richtsnoeren worden nu voor het eerst gepresenteerd volgens nieuwe gestroomlijnde procedures: de Europese Raad spreekt zijn waardering uit voor het feit dat beide reeksen richtsnoeren nu gelden voor een periode van drie jaar en worden gepresenteerd in een nieuw, bondig formaat, met duidelijke aanbevelingen voor beleidsmaatregelen. De vooruitzichten voor de middellange termijn en de specifieke aanbevelingen voor de individuele beleidsactoren vormen een overeengekomen ruim kader voor economische beleidsmaatregelen, waarvan de voortgang in de komende jaren stelselmatig kan worden getoetst. De lidstaten dienen te zorgen voor samenhang bij de uitvoering van beide reeksen richtsnoeren.

ECB

47. De staatshoofden en regeringsleiders hebben een besluit genomen over de kandidatuur van Jean-Claude Trichet voor het voorzitterschap van de Europese Centrale Bank. Zij verzoeken de Raad (ECOFIN) om tijdens de volgende zitting de procedure als bedoeld in artikel 112 van het Verdrag in te leiden.

Vooruitgang op het gebied van de hervormingsagenda van Lissabon

48. De Europese Raad nam op basis van een verslag van het voorzitterschap nota van de stand van de uitvoering van de verscheidene tijdens de voorjaarsbijeenkomst 2003 van de Europese Raad gegeven mandaten, en stelde vast dat er weliswaar vorderingen zijn gemaakt, maar dat er nog veel werk moet worden verzet.
49. In dit verband verheugt hij zich met name over de definitieve aanneming van het belastingpakket en het energiepakket voor de interne markt, alsook over de akkoorden die zijn bereikt over betere regelgeving, in de vorm van een interinstitutioneel akkoord tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie, alsook over het tweede spoorwegpakket en het besluit waarbij de Commissie wordt gemachtigd met de Verenigde Staten onderhandelingen aan te knopen over een overeenkomst inzake luchtvervoer; over het hergebruik van overheidsdocumenten en de oprichting van het Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging; over de programma's "Erasmus Mundi" en "e-learning"; over het programma "Intelligente energie voor Europa" en het besluit over TEN's voor energie; alsook over de richtlijn inzake milieuaansprakelijkheid.

50. Het akkoord over de beperking van het vervoer van zware stookolie in enkelwandige tankschepen en over de versnelling van het tijdschema voor het uit de vaart nemen van dergelijke tankschepen vormt ook een welkome vooruitgang. De Europese Raad benadrukte dat het belangrijk is dat Rusland bij dit proces wordt betrokken.
51. De Europese Raad spreekt ook zijn voldoening uit over de vooruitgang bij de uitvoering van het Actieplan financiële diensten (pensioenfondsen, prospectussen en beleggingsdiensten) en over de modernisering van Verordening nr. 1408/71 waardoor het grensoverschrijdend verkeer van EU-burgers wordt verbeterd.
52. De Europese Raad herinnert aan de conclusies van de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad van 2003 met betrekking tot de prijsstelling voor de vervoersinfrastructuur en is ingenomen met het voornemen van de Commissie om in de komende dagen een voorstel voor een eurovignet voor te leggen.
53. Tenslotte neemt de Europese Raad nota van het voornemen van de Commissie om in samenwerking met de Europese Investeringsbank een initiatief te lanceren ter ondersteuning van de groei en de integratie door de totale investeringen en de betrokkenheid van de particuliere sector uit te breiden wat betreft de TEN's en een aantal belangrijke O&O-projecten en verzoekt in dit verband het Italiaanse voorzitterschap om de werkzaamheden terzake voort te zetten.

VIII. EXTERNE BETREKKINGEN, GBVB en EVDB

Veiligheidsstrategie van de EU

54. Onze Unie zal haar verantwoordelijkheden blijven nemen om te zorgen voor een veilig Europa en een betere wereld. Daartoe zullen we onophoudelijk bijdragen aan de versterking en de reorganisatie van de instellingen voor wereldbestuur en regionale samenwerking, en aan de totstandbrenging van een grotere reikwijdte van het internationaal recht. We zullen conflictpreventie ondersteunen, de rechtspleging en duurzame ontwikkeling bevorderen, de vrede helpen veilig te stellen en stabiliteit in onze regio en wereldwijd verdedigen. De Europese Raad is derhalve ingenomen met de door SG/HV Javier Solana gedane aanbevelingen voor een algemene strategie ten aanzien van het buitenlands en veiligheidsbeleid, waartoe het initiatief werd genomen tijdens de informele bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse Zaken in Kastellorizo. Hij draagt de SG/HV op deze werkzaamheden voort te zetten en onze uitdagingen op veiligheidsgebied verder te onderzoeken, in nauwe samenwerking met de lidstaten en de Commissie, teneinde bij de RAZEB een EU-veiligheidsstrategie in te dienen die door de Europese Raad in december zou moeten worden aangenomen. Deze strategie moet tevens de belangen van de lidstaten en de prioriteiten van de burgers omvatten, alsook een levend document vormen, waarover in het openbaar wordt beraadslaagd en dat, in voorkomend geval, kan worden herzien.

EVDB

55. De Europese Raad hecht zijn goedkeuring aan het verslag van het voorzitterschap over de vorderingen op het gebied van het EVDB.
56. De Europese Raad is ingenomen met de conclusies van de RAZEB van 19 mei en neemt met voldoening nota van de vooruitgang die is geboekt in verband met de militaire vermogens. De EU beschikt nu over de operationele vermogens voor het gehele gamma van de Petersbergtaken, zij het met een aantal beperkingen en restricties ten gevolge van erkende tekorten, die kleiner kunnen worden door het verder ontwikkelen van de militaire vermogens van de EU, mede door de instelling van ECAP-projectgroepen.
57. Er is vooruitgang geboekt bij de ontwikkeling van vermogens en bepaalde conceptuele aspecten van de vier prioritaire gebieden van de civiele crisisbeheersing, te weten politie, de rechtsstaat, civiel bestuur en civiele bescherming.

58. Het operationele vermogen van de Europese Unie is onderstreept door de lancering van drie EVDB-operaties, namelijk EUPM in Bosnië en Herzegovina, CONCORDIA in de FYROM en ARTEMIS in Bunia, DRC.
59. De door de EU geleide operaties EUPM en ARTEMIS hebben een sterke impuls gegeven aan de samenwerking tussen de EU en de VN.
60. De Europese Raad reageert instemmend op de sluiting en uitvoering van de Permanente Regelingen EU-NAVO, met name Berlijn Plus, waardoor het militaire vermogen van de Unie is versterkt en het kader is geschapen voor het strategisch partnerschap inzake crisis-beheersing tussen de beide organisaties.
61. Ingevolge de door de Europese Raad van Sevilla verstrekte opdracht heeft het voorzitterschap het jaarlijks verslag over de uitvoering van het Europees programma voor de preventie van gewelddadige conflicten ingediend, dat de Europese Raad hierbij goedkeurt. Voorts heeft het Griekse voorzitterschap bij de uitvoering van dit programma de regionale aanpak benadrukt door zich voornamelijk op de Westelijke Balkan te richten.
62. De Europese Raad neemt met voldoening nota van de vorderingen die zijn gemaakt op het stuk van de bijdrage die het externe optreden van de EU (met inbegrip van het GBVB/EVDB) levert aan de bestrijding van het terrorisme; bedoelde vorderingen zijn weergegeven in het bijgevoegde verslag hieromtrent (bijlage I), dat de Europese Raad hierbij goedkeurt.
63. De Europese Raad heeft nota genomen van een verslag van premier Verhofstadt over de vergadering van 29 april 2003 over het EVDB.

Massavernietigingswapens

64. De Europese Raad hecht zijn goedkeuring aan de bijgevoegde verklaring over non-proliferatie van massavernietigingswapens (bijlage II) die de RAZEB van 16 juni 2003 heeft aangenomen.

Agentschap op het gebied van militaire vermogens

65. Ingevolge de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad in 2003, draagt de Europese Raad de passende Raadsinstanties thans op de nodige maatregelen te treffen om in de loop van 2004 een intergouvernementeel agentschap op het gebied van de ontwikkeling van militaire vermogens, onderzoek, aankopen en bewapening op te richten. Dit agentschap, dat onder het gezag van de Raad zal staan en waarin alle lidstaten kunnen participeren, zal vooral tot doel hebben de defensievermogens op het gebied van crisisbeheersing te ontwikkelen, de Europese samenwerking op het stuk van bewapening te bevorderen en uit te breiden, de Europese industriële en technologische basis op defensiegebied te versterken, een concurrerende Europese markt voor defensie-uitrusting tot stand te brengen en, zo nodig in samenhang met de onderzoeksactiviteiten in de Gemeenschap, onderzoek te bevorderen dat gericht is op een leidende positie in de sector van strategische technologieën voor toekomstige defensie- en beveiligingsvermogens, om aldus het Europese industriële potentieel op dit gebied te versterken.

Betrekkingen met de Arabische wereld

66. De Europese Unie is ervan overtuigd dat zij haar partnerschap met de Arabische wereld moet versterken. Zij wil een intensievere politieke dialoog, pluralisme en democratische hervorming en economische en sociale ontwikkeling stimuleren. De dialoog tussen culturen, godsdiensten en beschavingen moet worden geïntensiveerd.
67. De Europese Raad verzoekt de Commissie en de hoge vertegenwoordiger dan ook om de werkzaamheden voort te zetten en een gedetailleerd werkplan op te stellen dat in oktober dit jaar moet worden voorgelegd aan de Europese Raad, en daarbij volledig rekening te houden met de bestaande beleidslijnen en programma's, met name het proces van Barcelona en het nieuwebuurstaten-initiatief. Op basis daarvan zal de Raad passende besluiten nemen.

Europees-mediterraan partnerschap

68. De Europese Raad verklaarde zich ingenomen met de geest van samenwerking waarvan alle deelnemers aan de tussentijdse Europees-mediterrane ministeriële bijeenkomst op Kreta blijkblijven hebben gegeven. Hij wees erop dat de versterking van de parlementaire dimensie van het Europees-mediterrane partnerschap in belangrijke mate zal bijdragen tot de interparlementaire samenwerking. Tevens erkende hij dat de aanneming van de leidende beginselen voor de dialoog tussen culturen en beschavingen zal bijdragen tot de oprichting van een Europees-mediterrane stichting. Bij de inspanningen om het Middellandse-Zeebekken om te vormen tot een gebied van dialoog, samenwerking, vrede en stabiliteit, wordt een belangrijke inbreng verwacht van de civiele maatschappij van de landen van de regio, met inbegrip van vrouwen, bij het bevorderen van democratische waarden, maatschappelijk bewustzijn, onderwijs en ontwikkeling.

VS

69. De Europese Raad maakte de balans op van de betrekkingen tussen de EU en de VS, en gaf als zijn overtuiging te kennen dat het niet alleen voor beide partijen maar ook voor de internationale gemeenschap op elk terrein van fundamenteel belang blijft dat de transatlantische betrekkingen op voet van gelijkheid worden ontwikkeld.
70. De Europese Raad ziet uit naar de top tussen de EU en de VS in Washington op 25 juni 2003, waar de prioriteiten in hun betrekkingen zullen worden vastgesteld in het streven naar geïntensiveerde samenwerking teneinde concrete resultaten te boeken; daarbij zal worden voortgebouwd op de vooruitgang die reeds op vele terreinen is geboekt, terwijl ook nieuwe samenwerkingsgebieden tot ontwikkeling zullen worden gebracht. Voorts is de EU vastbesloten de transatlantische dialoog tussen de instellingen van de beide samenlevingen op alle niveaus te ontwikkelen en verdere besprekingen met de VS te voeren over voorstellen tot versterking van de betrekkingen, waarbij ook de ideeën worden meegenomen die eventueel zullen voortvloeien uit de uitwerking van de Europese veiligheidsstrategie.

Gemeenschappelijke strategieën

71. De Europese Raad neemt nota van de periodieke verslagen over de uitvoering van de gemeenschappelijke strategieën van de EU ten aanzien van Rusland en het Middellandse-Zeegebied, en stemt in met een verlenging van de toepassingsperiode van de gemeenschappelijke strategie ten aanzien van Rusland tot en met 24 juni 2004.

Bestrijding van HIV/AIDS, tuberculose en malaria

72. De Europese Raad herhaalt zich te willen inzetten voor de bestrijding van HIV/AIDS, tuberculose en malaria met als doel deze ziekten uit te roeien. Hij is ingenomen met de snelle start van de activiteiten van het Wereldfonds voor de bestrijding van HIV/AIDS, tuberculose en malaria, en is vastbesloten om dit multilaterale instrument in staat te stellen aan de armen in de ontwikkelingslanden kwalitatief hoogwaardige, betaalbare preventie, verzorging en behandeling te bieden.
73. Hij roept alle lidstaten en de Commissie op tot het leveren van een langdurige substantiële bijdrage aan de financiering van het fonds. Hij zegt zijn steun toe aan de op 16 juli 2003 in Parijs te houden internationale conferentie van donoren en partners, waar de bijdrage van de Europese Unie voor het Fonds zal worden bepaald.

Internationaal humanitair recht

74. De Europese Raad onderstreept hoezeer het van belang is dat de nationale strijdkrachten het toepasselijke humanitair recht eerbiedigen, en benadrukt de waarde die hij hecht aan de dialoog met het ICRC over dit onderwerp.

Internationaal Strafhof (ICC)

75. De Europese Unie spreekt haar krachtige steun uit voor het Internationale Strafhof, dat een belangrijke impuls geeft aan de implementatie van het internationaal humanitair recht en de mensenrechten. Wij zullen ons blijven inspannen voor de universele erkenning van het strafhof en bijdragen aan de effectieve werking ervan.

Groene diplomatie

76. De Europese Raad herhaalt zich te willen inzetten voor de integratie van milieuoverwegingen in de externe betrekkingen door middel van de bevordering van een Europese diplomatie inzake milieu en duurzame ontwikkeling. In dat verband is hij verheugd over de instelling van een netwerk van deskundigen onder auspiciën van het voorzitterschap en in volledige samenwerking met de Commissie, zoals werd bepaald in de in Barcelona goedgekeurde strategie betreffende de integratie van milieuoverwegingen in het externe beleid van de Raad Algemene Zaken.
77. De Europese Raad verzoekt de Raad dit initiatief nauwlettend te volgen en in overleg met de Commissie voor de bijeenkomst van de Europese Raad in juni 2005 verslag uit te brengen over de bereikte resultaten.

Midden-Oosten

78. Er is sprake van een historische kans op vrede in het Midden-Oosten. De Europese Raad begroet het besluit van Israël en de Palestijnse Autoriteit om in te stemmen met de routekaart die door het Kwartet, met volledige participatie van de Europese Unie, is uitgewerkt.
79. Hij verwelkomt voorts de resultaten van de Top van Akaba, het persoonlijke engagement van president Bush, de toezeggingen van de premiers Sharon en Abu Mazen en de wil tot vrede die door de Arabische leiders in Sharm-el-Sheikh is getoond.
80. De Europese Raad is vastbesloten deze kans op vrede niet voorbij te laten gaan. Hij blijft ernstig bezorgd over het aanhoudende geweld ter plaatse, dat met een tot nu toe ongeken- de hevigheid weer is opgelaaid. Er kan niet worden toegestaan dat de implementatie van de routekaart hierdoor in gevaar wordt gebracht. Er bestaat geen alternatief voor een spoedige implementatie te goeder trouw, door de beide partijen, van de routekaart van het Kwartet, welke een duidelijk tijdschema bevat voor de oprichting van een Palestijnse staat in 2005 die in vrede en veiligheid met Israël samenleeft.

81. De Europese Raad beklemtoont het belang van de rol van het Kwartet en de bereidheid van de EU om bij te dragen aan alle aspecten van de implementatie van de routekaart, met het oog op een duurzame, rechtvaardige en vreedzame oplossing van het conflict, onder meer door de totstandbrenging van een geloofwaardig en effectief toezichtmechanisme. De komende vergadering van de hoofden van het Kwartet in Amman biedt een goede gelegenheid om dit te beklemtonen.
82. De Europese Unie veroordeelt terrorisme ondubbelzinnig en zal bijdragen aan de inspanningen om de steun voor terroristische groeperingen, ook in de vorm van wapens en financiering, af te snijden. Zij is tevens bereid de Palestijnse Autoriteit bij te staan in haar inspanningen om het terrorisme een halt toe te roepen onder meer door middel van haar vermogen om de financiering van terrorisme te beletten.
83. De Unie vraagt dat Hamas en andere groeperingen onmiddellijk een staakt-het-vuren afkondigen en alle terroristische activiteiten staken en zij herinnert eraan dat de Raad met spoed bekijkt of er op ruimere schaal maatregelen moeten worden genomen tegen de financiering van Hamas. Het is essentieel dat alle betrokkenen, en met name de landen van de regio, het terrorisme veroordelen en de inspanningen steunen om het uit te roeien.
84. De Unie is verheugd over de hervatting van de veiligheidsbesprekingen en over de actieve rol die Egypte in dit verband speelt.
85. De Europese Raad roept Israël op om stappen te ondernemen teneinde het vertrouwen te herstellen en om niet langer strafmaatregelen te treffen, met inbegrip van buitengerechtigde executies, en te handelen overeenkomstig het internationale recht.
86. Hij roept Israël ook op te breken met het nederzettingenbeleid en de nederzettingenactiviteit en een einde te maken aan de confiscatie van land en de plaatsing van de zogenoemde veiligheidshekken, die de uitvoering van de twee-staten-oplossing fysiek onmogelijk dreigen te maken.
87. Een algehele vrede in het Midden-Oosten is niet mogelijk indien niet ook Syrië en Libanon daarbij worden betrokken.

88. Vrede zal nooit mogelijk zijn indien zij niet door de bevolking wordt gesteund. De Europese Unie staat klaar om initiatieven te ontwikkelen om de nodige bruggen te slaan tussen vertegenwoordigers van de civiele maatschappijen van de beide zijden. Daarin moet onder meer een rol zijn weggelegd voor de vrouwen, die door hun bijdrage vaak een belangrijke factor zijn gebleken bij het tot stand brengen van vrede in door oorlog verscheurde gebieden.
89. De Europese Raad is Miguel Angel Moratinos erkentelijk voor het uitstekende werk dat hij de voorbije zeven jaren heeft verricht als speciale vertegenwoordiger van de EU voor het Midden-Oosten.
90. Ten slotte onderstreept de Europese Unie dat zij belang hecht aan de regionale dimensie in het kader van het Europees-mediterrane partnerschap, en is zij ingenomen met de geest van samenwerking van alle deelnemers aan de recente tussentijdse ministeriële vergadering op Kreta.

Irak

91. De val van de regering van Saddam Hoessein heeft voor het volk van Irak de weg vrijgemaakt naar een vredige, veilige en welvarende toekomst.
92. De Europese Raad is ingenomen met de aanneming van UNSC-Resolutie 1483 die blijkt geeft van een nieuwe geest van samenwerking binnen de internationale gemeenschap. Hij is van oordeel dat hierdoor de basis wordt gelegd voor effectieve internationale steun voor de eerste fasen van de politieke overgang in Irak en tegelijkertijd zal worden ingestaan voor passende financiële middelen ten behoeve van humanitaire hulp en wederopbouw.
93. De Europese Raad verwelkomt de benoeming van Sergio Vieira de Mello als speciaal vertegenwoordiger van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties voor Irak. Hij ziet uit naar een belangrijke bijdrage van de Verenigde Naties aan het proces dat zo spoedig mogelijk dient te leiden tot de vorming van een representatieve Iraakse regering, waarbij de Verenigde Naties gebruik kunnen maken van hun unieke vermogen en ervaring op het gebied van natieopbouw na conflicten. Hij verzoekt de Commissie en de lidstaten de speciale vertegenwoordiger van de VN te steunen bij de uitoefening van zijn mandaat.

94. De Europese Unie herhaalt zich te willen inzetten voor de ontwikkeling van een welvarend en stabiel Irak met een representatieve regering en een bloeiende civiele maatschappij waarmee zij wederzijds nuttige betrekkingen kan uitbouwen. De aanstelling van een Iraaks interim-bestuur zal een belangrijke eerste stap zijn in de richting van deze doelstelling.
95. De Europese Raad verwelkomt de verbetering in de humanitaire situatie, maar blijft bezorgd over de aanhoudende moeilijkheid om de burgerbevolking veiligheid te verschaffen. Orde en gezag zijn een eerste vereiste voor duurzame wederopbouw van het land. De Europese Raad neemt er nota van dat een aantal lidstaten en toetredende landen bijdraagt aan het totstandbrengen van de voorwaarden voor stabiliteit en veiligheid in Irak, op basis van UNSC-Resolutie 1483.
96. De Europese Unie is bereid deel te nemen aan de wederopbouw van Irak in het kader van UNSC-Resolutie 1483. De Europese Raad verzoekt de Commissie en de hoge vertegenwoordiger om met voorstellen voor een EU-bijdrage te komen.
97. De Europese Unie zal zich actief en wezenlijk blijven inzetten bij de humanitaire hulpverlening. Zij ziet uit naar de raadgevende vergadering van de donoren die op 24 juni in New York door het UNDP zal worden georganiseerd.
98. Wij herhalen onze oproep aan de buurlanden van Irak om de stabiliteit in Irak en in de regio te steunen, en wij verklaren ons nogmaals bereid hieraan bij te dragen door de dialoog en de samenwerking met de Arabische en islamitische wereld op alle terreinen verder te verdiepen.

Iran

99. De Europese Raad heeft zich gebogen over de ontwikkelingen in de betrekkingen met Iran. Wat het nucleaire programma van Iran betreft, heeft hij nota genomen van de verklaring die gisteren is afgelegd door de voorzitter van de Raad van Beheer van de IAEA. Hij herhaalt dat hij de IAEA ten volle steunt in het streven het nucleaire programma van Iran in zijn geheel aan een onderzoek te onderwerpen. Hij is ernstig bezorgd over een aantal aspecten van het Iraanse programma, vooral de door president Khatami aangekondigde sluiting van de splijtstofcyclus, en met name de centrifuge voor uraniumverrijking. De Europese Raad verwacht dat Iran zijn gisteren tijdens de IAEA-vergadering bevestigde toezegging om volledige transparantie te betrachten, gestand zal doen. Hij roept Iran op om zich bij al zijn nucleaire activiteiten volledig coöperatief op te stellen tegenover de IAEA, alsmede om op korte termijn en onvoorwaardelijk een aanvullend protocol bij de waarborgovereenkomst te ondertekenen, te bekrachtigen en ten uitvoer te leggen. Dit zou een belangrijke stap zijn om het hoogst noodzakelijke vertrouwen te scheppen.
100. De Europese Unie zal nauwlettend blijven toezien op de ontwikkelingen op dit gebied en op alle andere terreinen die aanleiding tot bezorgdheid geven in haar betrekkingen met Iran. Zij wijst met name op de noodzaak van belangrijke positieve ontwikkelingen met betrekking tot de mensenrechten, met inbegrip van het optreden in verband met de recente demonstraties, het terrorisme en het vredesproces in het Midden-Oosten. Zij herhaalt dat vooruitgang op deze gebieden en intensivering van de dialoog en de samenwerking onderling verweven, essentiële en elkaar wederzijds versterkende aspecten zijn van de betrekkingen tussen de EU en Iran.

Noord-Korea

101. De Europese Raad blijft ernstig bezorgd over het nucleaire programma van Noord-Korea en over de niet-naleving door dat land van zijn waarborgovereenkomst met de IAEA, waardoor de non-proliferatieregeling wordt ondermijnd. De Europese Raad roept Noord-Korea op zich te onthouden van elke actie die dit probleem verder zou doen escaleren. Hij dringt er voorts bij Noord-Korea op aan zijn nucleaire programma zichtbaar, verifieerbaar en onomkeerbaar te ontmantelen als een fundamentele stap om tot een algehele en vreedzame oplossing te kunnen komen, en zich opnieuw volledig te houden aan zijn internationale non-proliferatieverplichtingen. De Europese Unie herhaalt dat zij bereid is bij te dragen tot een multilaterale diplomatieke oplossing voor de crisis en spreekt haar steun uit voor het beleid van vrede en voorspoed van de Republiek Korea.

Oost-Timor

Vluchtelingen

102. De Europese Unie ziet aandachtig toe op de situatie van de Timorese vluchtelingen die zich nog steeds op Indonesisch grondgebied bevinden, vlakbij de grens met Oost-Timor.
103. De Europese Raad verklaart dat de Europese Unie bereid is om, in samenwerking met de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor vluchtelingen, steun aan de Indonesische autoriteiten te verlenen bij de dringende uitvoering van de herhuisvestingsprogramma's voor vluchtelingen die geen voornemens hebben om zich definitief in Oost-Timor te vestigen.

Verkiezingssteun

104. De Europese Raad spreekt nogmaals zijn steun uit voor de consolidatie van de overgang naar de democratie in Oost-Timor. Hij verzoekt de Raad met de Commissie te studeren op passende mechanismen om de autoriteiten van Oost-Timor verkiezingssteun te verlenen, meer bepaald bij de komende verkiezingen die voor het einde van dit jaar zijn gepland.

Birma

105. De Europese Raad blijft ernstig bezorgd over de ontwikkelingen in Birma en verwijst naar de conclusies met betrekking tot Birma die op 16 juni zijn aangenomen door de RAZEB.
106. Hij dringt er bij de Birmaanse overheid op aan om Daw Aung San Suu Kyi en andere leden van de nationale liga voor democratie (NLD) onmiddellijk in vrijheid te stellen en de kantoren van de NLD weer open te stellen.
107. Hij heeft het voorzitterschap/de hoge vertegenwoordiger verzocht contact op te nemen met de Aziatische partners om de standpunten op elkaar af te stemmen.

Cuba

108. De Europese Raad blijft ernstig bezorgd over de schending van de fundamentele vrijheden in Cuba. Hij verwijst naar de conclusies met betrekking tot Cuba die op 16 juni zijn aangenomen door de RAZEB.
109. De Europese Raad betreurt en verwerpt de totaal onaanvaardbare houding van de Cubaanse overheid jegens de EU, haar lidstaten en de toetredende staten.

Centraal-Afrika

110. De Europese Raad acht het noodzakelijk dat de Unie en haar lidstaten de vredesmissie in de Democratische Republiek Congo (Ituri) krachtdadig politiek en diplomatiek steunen, zodat de door de akkoorden van Pretoria voorziene instelling van een overgangsregering niet in gevaar komt.
-

**VERSLAG VAN HET VOORZITTERSCHAP AAN DE EUROPESE RAAD
OVER HET EXTERNE OPTREDEN VAN DE EU IN DE STRIJD TEGEN
HET TERRORISME (MET INBEGRIJ VAN HET GBVB/EVDB)**

INLEIDING

Op basis van de conclusies van de Europese Raad van Sevilla en overeenkomstig de conclusies van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van december 2002 is de meervoudige benadering van de bestrijding van het terrorisme in alle aspecten van het extern beleid van de EU verder ontwikkeld.

Dit verslag, waarin de vorderingen worden beschreven, sluit aan op de aanbevelingen in het verslag aan de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van 4 december 2002.

A. EU-BETREKKINGEN MET DERDE LANDEN

1. Analyses van de dreiging

Er is een aanhoudende inspanning geleverd om de analyse van de dreiging wereldwijd te maken. COTER heeft drie (3) nieuwe Evaluaties van Regionale dreigingen uitgevoerd (Centraal- en Latijns-Amerika, Zuid-Azië en Zuidoost-Azië). Ook zijn er veertien (14) nieuwe evaluaties van dreigingen van landen afgerond. De compilatie omvat nu negen regio's en 55 landen. Er is ook vooruitgang geboekt bij het bijwerken en herzien van de bestaande evaluaties. Het bijwerkingsproces gaat door.

Deze evaluaties bevatten aanbevelingen voor een EU-strategie, gericht op de landen en regio's in kwestie, en een follow-up-actie. Er wordt getracht de aanbevelingen van deze verslagen, te stroomlijnen en te verduidelijken. Onder het komende Italiaanse voorzitterschap zullen afspraken worden gemaakt over methodes voor het stroomlijnen van deze aanbevelingen.

2. Thematische evaluatie

Op basis van een thematische evaluatie heeft de EU beleidsaanbevelingen inzake de bestrijding van het terrorisme ten aanzien van terroristische groeperingen aangenomen.

3. Verslag over extreem fundamentalisme en terrorisme

Naar aanleiding van de besprekingen van de ministers van Buitenlandse Zaken tijdens de RAZEB-zitting van oktober 2002 heeft het Deense voorzitterschap besloten een groep persoonlijke vertegenwoordigers van ministers op te dragen, een analyse in te dienen van het verschijnsel extreem fundamentalisme en terrorisme. Tussen december 2002 en mei 2003 heeft de Groep extreem fundamentalisme en terrorisme vier keer vergaderd (eenmaal in Kopenhagen, tweemaal in Brussel en eenmaal in Athene). Het eindverslag is ingediend en zal door de Raad verder worden besproken, met als doel de aanbevelingen ervan uit te werken.

4. Toetsing van de anti-terrorismeaspecten van de betrekkingen met derde landen

De Europese Unie heeft een procedure ingesteld voor het toetsen en aanpassen van de aan de bestrijding van het terrorisme gerelateerde aspecten van de betrekkingen met derde landen, eventueel ook in de contractuele betrekkingen, na de systematische evaluatie waarmee de Raad Algemene Zaken in oktober 2001 een aanvang heeft gemaakt. Tot op heden zijn er standaard-antiterrorisiebepalingen opgenomen in overeenkomsten met Chili, Algerije, Egypte en Libanon. Dergelijke bepalingen zijn onderdeel van de lopende onderhandelingen over overeenkomsten met Syrië, Iran en de Samenwerkingsraad voor de Golf.

5. Politieke dialoog

De politieke dialoog met derde landen en met regionale en subregionale organisaties is een essentieel instrument om aan derde landen duidelijk te maken, hoeveel belang de EU hecht aan de strijd tegen het terrorisme.

Er zijn gezamenlijke uitspraken gedaan en verklaringen afgelegd met India, Japan, Canada, Rusland, Latijns-Amerika, de ASEM en de Afrikaanse Unie, die hebben gediend als basis voor de bevordering van de samenwerking in de strijd tegen het terrorisme, en meer recentelijk is in januari een nieuwe gezamenlijke verklaring met de ASEAN uitgegaan. Er is in het bijzonder getracht, in het kader van de dialoog met de VS, Rusland en India de bestaande samenwerking te intensiveren door de aandacht vooral te richten op het formuleren van relevante actieplannen en te werken op specifieke, overeengekomen samenwerkingsgebieden.

6. Richtsnoeren voor een gemeenschappelijke aanpak ter bestrijding van het terrorisme

Er is intensief gewerkt aan de Richtsnoeren voor een gemeenschappelijke aanpak ter bestrijding van het terrorisme, waaraan de laatste hand wordt gelegd. Deze richtsnoeren zullen, als een begeleidend intern instrument voor het Actieplan van de EU, verder bijdragen tot het voeren van de politieke dialoog en tot een betere uitvoering van het EU-beleid ten aanzien van de strijd tegen het terrorisme.

B. TECHNISCHE BIJSTAND AAN DERDE LANDEN

1. Technische bijstand van de EU aan derde landen (uit hoofde van UNSCR 1373)

Ter verwezenlijking van het doel, inhoudende het bepalen van specifieke acties om derde landen te helpen hun verbintenissen uit hoofde van Resolutie 1373 van de VN-veiligheidsraad na te komen, heeft de Europese Unie, op voorstel van de Commissie, snel gereageerd en een strategie opgesteld voor het uitwerken van aanvullende en doelgerichte projecten voor technische bijstand aan een aantal derde landen waarmee de uitvoering van Resolutie 1373 en andere internationale verplichtingen vergemakkelijkt kan worden. Op basis hiervan zijn proefprojecten gestart in een beperkt aantal landen. Er zijn prioritaire landen voor bijstand geselecteerd aan de hand van criteria die de Raad heeft bekrachtigd, en in overleg met het Comité Terrorismebestrijding van de VN (CTC).

De Commissie heeft besloten voorrang te verlenen aan Indonesië, Pakistan en de Filipijnen als eerste proeflanden die bijstand krijgen. In november 2002 is een evaluatiemissie naar de Filipijnen gegaan en in januari 2003 naar Indonesië en Pakistan. Concrete projecten worden ontworpen in nauwe samenwerking met het derde land in kwestie, en op basis van een evaluatiemissie waaraan de Commissie en nationale deskundigen van de lidstaten van de EU deelnemen. Er zijn mandaten opgesteld, die met de ontvangende landen zijn besproken. Tegelijkertijd bestudeert de Commissie mogelijkheden om bij te dragen aan programma's op het gebied van terrorismebestrijding van regionale organisaties zoals de OVSE en de ASEAN.

2. Inventaris van de bilaterale bijstand van de lidstaten aan derde landen

Om de coördinatie tussen de lidstaten van de EU in de hand te werken is de eerste compilatie opgesteld van de inventaris van bijstandprogramma's voor derde landen voor terrorismebestrijding. Dit document zal, al naar gelang noodzakelijk is, regelmatig worden bijgewerkt.

C. BESTRIJDING VAN DE FINANCIERING VAN HET TERRORISME

De bestrijding van de financiering van het terrorisme blijft een topprioriteit voor de Europese Unie. Binnen de EU en tezamen met derde landen, in het bijzonder de VS, zoekt de EU manieren om de activiteiten van de internationale gemeenschap op dit gebied te stimuleren. In dit verslag worden op dit gebied een aantal aanbevelingen gedaan.

Er is verder gewerkt aan het bevriezen van tegoeden en economische hulpbronnen ter voorkoming van de financiering van terrorisme. Deze wetgeving, gericht tegen Al-Qaida en de Taliban (Verordening (EG) nr. 881/2002), is verscheidene malen bijgewerkt, zodat zij aansluit op de amendementen waartoe het bevoegde sanctiecomité van de VN-Veiligheidsraad heeft besloten. De Raad heeft ook een amendement doen uitgaan (Verordening (EG) nr. 561/2003) waarbij de uitzonderingen bedoeld in Resolutie 1452(2002) in de wetgeving worden opgenomen. Ook heeft de Raad de lijst van personen, groepen en entiteiten waartegen de bevroeringsmaatregelen van Gemeenschappelijk Standpunt 2001/931/GBVB en Verordening (EG) nr. 2580/2001 zijn gericht, herzien en gewijzigd, zoals bepaald door deze rechtsinstrumenten.

In de gezamenlijke conclusies van de ministeriële vergadering van de EU-GCC in Doha van 3 maart 2003 wordt verklaard dat het van groot belang is de financiering van het terrorisme te bestrijden en in het bijzonder te verhinderen dat terroristische groeperingen aan financiële middelen geraken. De EU heeft de Golfstaten toen voorgesteld een dialoog te beginnen, in een nog nader uit te werken vorm, over de wijze waarop kan worden gegarandeerd dat voor humanitaire doelen ingezameld geld op een transparante wijze wordt gebruikt.

De EU heeft in de FATF verder gewerkt aan de herziening van de veertig bijzondere aanbevelingen en aan het waarborgen van de volledige naleving van de acht bijzondere aanbevelingen inzake de financiering van terrorisme. De EU blijft steun verlenen aan de FATF en ook aan diens werk om prioritaire landen aan te wijzen voor technische bijstand bij de bestrijding van het terrorisme.

D. SAMENWERKING MET INTERNATIONALE ORGANISATIES, REGIONALE FORA EN ANDERE PARTNERS

1. Internationale organisaties en regionale fora

De EU heeft deelgenomen aan alle belangrijke ontwikkelingen binnen de VN (CTC, zesde commissie, ad hoc comité, UNODC en het VN-centrum voor internationale misdaadpreventie). De EU heeft in het bijzonder actief deelgenomen aan de speciale vergadering van het Comité Terrorismebestrijding en internationale, regionale en subregionale organisaties op 6 maart 2003.

Ook volgt de EU de ontwikkelingen binnen de Internationale Maritieme Organisatie (IMO), waar wordt onderhandeld over de herziening van het Verdrag en het Protocol betreffende terrorisme op zee.

Tevens heeft de EU bijgedragen aan het werk van andere internationale organisaties inzake de bestrijding van het terrorisme en verder nauw samengewerkt met regionale fora, zoals met Latijns-Amerika/het Caribisch gebied, ASEM, ASEAN, ARF, het proces van Barcelona enz.

2. Bilaterale samenwerking

Er zijn nieuwe initiatieven gelanceerd, meer concrete stappen genomen en er is inhoudelijke informatie uitgewisseld met de VS om de politieke dialoog te verdiepen en de samenwerking met de VS bij de bestrijding van het terrorisme te intensiveren.

Het initiëren van concrete actieplannen met andere partners (Rusland) heeft geleid tot een hechtere en meer op wederkerigheid gerichte vorm van samenwerking. Er dienen echter verdere stappen te worden genomen wil men komen tot meer consolidatie; zo moet er onder meer worden nagedacht over de betrokkenheid van andere belangrijke partners in de wereld.

E. PIJLEROVERSTIJGENDE SAMENWERKING

De EU werkt aan een meer gecoördineerde en pijleroverstijgende benadering van de terrorismebestrijding. De Groep COTER en de JBZ-groep terrorisme hebben een EU-compendium van dreigingsevaluaties in het kader van de terrorismebestrijding samengesteld. Dit gemeenschappelijke document gaat over de algemene dreiging ten aanzien van de belangen van de EU, zowel intern als internationaal. Tijdens de gezamenlijke GBVB/JBZ-vergadering over terrorisme zijn voorstellen gedaan om de pijleroverstijgende benadering te versterken. Deze voorstellen zullen verder worden besproken.

F. EVDB

Er is verder gewerkt aan de uitvoering van de verklaring van Sevilla, die de Europese Raad in juni 2002 heeft aangenomen, met betrekking tot de bijdrage van het EVDB aan de bestrijding van het terrorisme. Overeenkomstig deze verklaring en het verslag van het Deense voorzitterschap over het externe optreden van de Europese Unie bij de bestrijding van het terrorisme, waarvan de Raad in december 2002 kennis heeft genomen, werkt de Unie aan het bepalen van de mogelijke interactie tussen de militaire vermogens krachtens het EVDB en de strijd tegen het terrorisme.

- a. De vraag hoe de militaire middelen en vermogens kunnen worden gebruikt als hulpmiddel bij de bescherming van de burgerbevolking tegen de gevolgen van terroristische aanslagen, waaronder chemische, biologische, radiologische en nucleaire aanslagen (CBRN), is besproken.

De Raad heeft nota genomen van de totstandbrenging van een uitsluitend voor informatieve doeleinden bestemde gegevensbank van militaire middelen en vermogens die van belang zijn voor de bescherming van de burgerbevolking tegen de gevolgen van terreuraanslagen, waaronder CBRN. De militaire staf van de EU heeft de lidstaten een vragenlijst gestuurd om informatie te vergaren die als basis voor zo'n gegevensbank kan worden gebruikt. Met deze informatie wordt beoogd de samenwerking tussen de lidstaten te verbeteren wanneer zij overwegen relevante militaire middelen en vermogens in te zetten in crisisbeheersingsoperaties, of als ondersteuning van daaruit voortvloeiende beheersmaatregelen van afzonderlijke lidstaten binnen de EU. In laatstgenoemd geval kunnen de in de gegevensbank opgenomen militaire middelen en vermogens op verzoek van de betrokken lidsta(a)t(en) op vrijwillige basis beschikbaar worden gesteld.

Voorts is besloten dat de nadere bepalingen, procedures en criteria voor het gebruik van deze militaire middelen en vermogens zullen worden opgesteld door de bevoegde instanties, die daarbij rekening zullen houden met andere werkzaamheden binnen de EU, zodat er een alomvattende EU-respons kan komen.

- b. Voorts heeft de Raad er nota van genomen dat het vraagstuk van de militaire vermogens die nodig zijn ter bescherming van troepen die worden ingezet in door de EU geleide crisisbeheersingsoperaties tegen terreuraanvallen, met inbegrip van CBRN, eveneens is behandeld. De ontwikkeling van het militair vermogen is binnen de ECAP beter afgestemd op de gevolgen van de terroristische dreiging. Om hiervoor een oplossing te vinden is een projectgroep (over NBC) ingesteld.
- c. Het secretariaat van de Raad heeft zijn situatiecentrum een evaluatie laten maken van de terroristische CBRN-dreiging.

- d. Tot slot blijven de EU en de NAVO op alle niveaus informatie uitwisselen over terrorismebestrijdingsactiviteiten. Beide organisaties hebben bovendien de transparantie wat betreft civiele bescherming tegen terroristische CBRN-aanslagen verhoogd door de uitwisseling van inventarissen van hun activiteiten en vermogens voor de bescherming van de burgerbevolking tegen terroristische CBRN-aanslagen. De EU zoekt naar wegen om haar samenwerking met de NAVO bij de strijd tegen het terrorisme verder uit te breiden.

De Raad heeft de secretaris-generaal/hoge vertegenwoordiger verzocht, samen met de Commissie aanbevelingen te doen waarmee op al deze punten vorderingen kunnen worden geboekt tijdens een komende Raadszitting.

VERKLARING VAN DE EUROPESE RAAD OVER NON-PROLIFERATIE
VAN MASSAVERNIETIGINGSWAPENS

1. De verspreiding van massavernietigingswapens (MVW) en overbrengingsmiddelen daarvoor, zoals ballistische raketten, vormt een toenemende bedreiging voor de internationale vrede en veiligheid. Een aantal staten streefde c.q. streeft ernaar dergelijke wapens te ontwikkelen. Het gevaar dat terroristen chemisch, biologisch, radiologisch of nucleair materiaal aanschaffen, voegt een nieuwe dimensie aan deze bedreiging toe.
2. De Europese Unie mag deze gevaren niet negeren. De verspreiding van MVW en raketten brengt de veiligheid van onze staten, onze volkeren en onze belangen over de hele wereld in gevaar. Die uitdaging aangaan moet een centraal onderdeel zijn van het externe optreden van de EU, met inbegrip van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid. Ons doel is zorgwekkende proliferatieprogramma's wereldwijd te ontmoedigen, tegen te houden en waar mogelijk terug te draaien.
3. Op basis van de reeds vastgestelde grondbeginselen zijn wij vastbesloten vóór het einde van het jaar een samenhangende EU-strategie uit te werken, en als prioriteit het EU-actieplan te blijven ontwikkelen en uitvoeren. Ons uitgangspunt zal worden gevormd door een alomvattende en regelmatig geactualiseerde dreigingsanalyse. Wij zullen ons in onze aanpak laten leiden door onze wil om de multilaterale ontwapenings- en non-proliferatieverdragen en -overeenkomsten te handhaven en uit te voeren, onze steun voor de multilaterale instellingen die zijn belast met respectievelijk verificatie en handhaving van de nakoming van deze verdragen, ons ijveren voor strenge nationale en internationaal gecoördineerde uitvoercontrole en onze wil tot samenwerking met de Verenigde Staten en andere partners die onze doelstellingen delen. Wij erkennen dat geschikte stappen om te komen tot een algehele en volledige ontmanteling van MVW kunnen bijdragen tot de bevordering van non-proliferatie-doelstellingen, en wij zijn vastbesloten onze verantwoordelijkheid op ons te nemen bij het aanpakken van de problemen van regionale instabiliteit en onveiligheid, alsmede van conflict-situaties, die aan tal van bewapeningsprogramma's ten grondslag liggen, in de wetenschap dat instabiliteit niet in een vacuüm ontstaat.

4. Ons staat een brede waaier aan instrumenten ter beschikking: multilaterale verdragen en verificatiemechanismen, nationale en internationaal gecoördineerde uitvoercontrole, programma's voor samenwerking ter vermindering van de dreiging, politieke en economische middelen, verbod op illegale aankoopactiviteiten en, als laatste middel, dwangmaatregelen in overeenstemming met het VN-Handvest. Al deze instrumenten zijn noodzakelijk, maar geen van alle volstaat alleen. We moeten ze allemaal versterken, en per geval de instrumenten inzetten die daar het meest doeltreffend zijn.

5. De Europese Unie beschikt over speciale vermogens en ervaring om dit collectieve streven te ondersteunen. Bij de verdere uitvoering van ons actieplan zullen wij er in het bijzonder naar streven:
  - de voornaamste ontwapenings- en non-proliferatieverdragen, -overeenkomsten en -regelingen meer algemeen ingang te doen vinden, en waar nodig aan te scherpen, met name de middelen om op de nakoming ervan toe te zien. Wij benadrukken dat volledige nakoming centraal staat in de op samenwerking gebaseerde aanpak van onze collectieve veiligheid en een noodzakelijke voorwaarde is voor internationale stabiliteit en veiligheid;
  - onze politieke, financiële en technische steun voor organisaties die met verificatie zijn belast, te versterken. In het bijzonder zijn wij vastbesloten vóór eind 2003 onze aanvullende IAEA-protocollen in werking te stellen;
  - de rol van de VN-Veiligheidsraad te bevorderen, en diens ervaring met het aanpakken van proliferatie te vergroten;
  - het beleid en de praktijken met betrekking tot de uitvoercontrole in de Europese Unie en daarbuiten te versterken, in samenwerking met de partners;
  - de identificatie, controle en onderschepping van illegale zendingen te versterken, met inbegrip van de nationale strafrechtelijke sancties tegen personen die bijdragen tot ongeoorloofde aankoopoperaties;

- proliferatiegevoelige goederen, apparatuur en deskundigheid in de Europese Unie beter te beveiligen tegen ongeoorloofde toegang en tegen de risico's van bestemmingswijziging;
  - de EU-samenwerkingsprogramma's met derde landen ter vermindering van de dreiging, die gericht zijn op ondersteuning van ontwapening en controle op en beveiliging van gevoelige goederen, faciliteiten en deskundigheid, te versterken;
  - de mogelijkheden te verkennen om de politieke, diplomatieke en economische invloed van de EU zo doeltreffend mogelijk aan te wenden ter bevordering van onze non-proliferatiedoelstellingen. Bij economische samenwerking of ontwikkelingsbijstand van de EU aan derde landen moet rekening worden gehouden met problemen in verband met de verspreiding van MVW;
  - binnen het Raadssecretariaat een eenheid op te richten die fungeert als monitoringcentrum, belast met de monitoring van de consequente uitvoering van het actieplan en met het vergaren van informatie en inlichtingen.
6. Wij verzoeken de Raad deze werkzaamheden met spoed voort te zetten aan de hand van het actieplan en op basis van de grondbeginselen die op 16 juni zijn overeengekomen.
-